

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W BRODNICY

87-300 Brodnica, ul. Żwirki i Wigury 1 e-mail:brodnica@pwisbydgoszcz.pl
tel./ fax (056) 69 74 974, (056)697 74 874, (056) 49 84 447

Brodnica, dnia 25.07.2017 r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brodnicy ostrzega!!!

Obecnie trwa sezon zbierania płodów runa leśnego, a także okres wzmożonych wędrówek po lesie. Planując wypoczynek na łonie natury nie zapominajmy o czekających tam na nas zagrożeniach. Jednym z nich jest bąblowica - ciężka choroba spowodowana przez larwalną postać tasiemca wieńcogłowego.

Wiadomości ogólne

Bąblowica to groźna odzwierzęca choroba pasożytnicza powodowana przez:

- **pęcherzykową postać larwalną tasiemca wieńcogłowego - jednojamowego**
- lub rzadziej tasiemca wielojamowego

Bąblowica pęcherzowa zdarza się w Polsce znacznie częściej niż wielojamowa. Rozwój tego tasiemca różni się od wielojamowego głównie tym, że jego pęcherze nie dają przerzutów. Mimo, że pęcherze te mogą osiągać znaczne rozmiary, nawet do kilkunastu centymetrów rokowanie wyleczenia jest lepsze.

Bąblowica wielojamowa ma cechy charakterystyczne dla nowotworów złośliwych. Leczenie jest najczęściej operacyjne. Rokowania na ogół niepomyślne.

Pasożyt umiejscawia się w jelicie cienkim zwierząt mięsożernych domowych i dzikich będących żywicielami ostatecznymi (pies, kot, lis, jenot, wilk, kojot, szakal).

Jego żywicielami pośrednimi są m.in.: świnie, owce, bydło, myszy, szczury, nornice, nutrie oraz **człowiek**, który jest **żywicielem pośrednim przypadkowym**.

Jak możemy się zarazić?

Człony tasiemca i jego jaja są przez zwierzęta (żywciceli ostatecznych) wydalane z odchodami na leśne runo i pozostają na jagodach, poziomkach, grzybach, trawie. Gdy te zjedzone zostaną przez myszy, nornice, szczury, w jelitach gryzoni wylęgają się larwy, przedostają się do krwi, potem do wątroby, gdzie przechodzą przekształcenie w kolejną formę rozwojową.

W przypadku zjedzenia takiego gryzonia np. przez lisa, w jego organizmie larwa zamienia się w tasiemca i cykl się zamyka.

Człowiek zaraża się przy okazji, jedząc lub smakując niemyte płody runa leśnego (jagody, borówki, poziomki, maliny, jeżyny, grzyby itp.), do których mogą być przychepione jaja bąblowca. Połknięte przez człowieka jaja tasiemca w przewodzie pokarmowym przekształcają się w postaci larwalne

przyjmujące formy torbieli. Larwy przez ściany jelita przedostają się do krwi, z którą są roznoszone w organizmie człowieka. Najczęściej osiadają w wątrobie (ponad 60%), rzadziej płucach (około 20%) mózgu i nerkach. Trafiają również do serca, kości, gałki ocznej, mięśni, tkanki podskórnej.

Bąblowiec rośnie bardzo wolno (po miesiącu ma średnicę 1 mm, po 1 roku około 1cm, do rozmiarów maksymalnych średnicy kilkunastu lub kilkudziesięciu centymetrów dorasta w ciągu kilku do kilkudziesięciu lat).

Człowiek nie jest nosicielem dojrzałych pasożytów. Postać larwalna występująca u ludzi nie przenosi się z człowieka na człowieka.

Do grupy wysokiego ryzyka należą osoby mające bezpośredni kontakt z lisami lub miejscami ich bytowania, czyli myśliwi, leśnicy, zbieracze runa leśnego, chrustu, rolnicy i garbarze skór.

Wrażliwość

- jaja tasiemca są odporne na warunki środowiska oraz środki chemiczne,
- są zdolne przetrwać długi czas w niskich temperaturach oraz ponad rok w wysuszonym kale,
- zabija je temperatura powyżej 50°C,
- w temp. -70°C tracą inwazyjność dopiero po 96 godzinach,
- w temp. -27°C jaja bąblowca wieńcogłowego przeżywiają 54 dni.

Występowanie

Po raz pierwszy w Polsce bąblowicę wykryto w 1994 r. u lisów w województwie pomorskim. Kolejne badania ujawniły jego powszechne występowanie w województwach: warmińsko-mazurskim i podkarpackim.

W 2017 r. w województwie kujawsko-pomorskim zarejestrowano 1 zachorowanie, w 2016 r. – odnotowano również 1 zachorowanie.

Objawy

Bąblowiec przez wiele lat może nie dawać żadnych objawów. Symptomy zależą od zaatakowanego narządu, liczby pęcherzy oraz powikłań. Rozwijające się stopniowo objawy kliniczne są głównie wynikiem ucisku rosnącej larwy na tkanki i podobne są do wolno rosnącego guza.

Umiejscowienie:

- w wątrobie: żółtaczka, bóle w prawym podżebrzu,
- w płucach: krwioplucie, kaszel, duszności, bóle w klatce piersiowej, świąd,
- w mózgu: bóle głowy, zaburzenia psychiczne wynikające z uszkodzenia mózgu,
- w nerkach: nawracające bóle, krwimocz, zaburzenia czynności nerek.

W celu zdiagnozowania choroby stosuje się:

- USG
- tomografię komputerową
- rezonans magnetyczny
- testy serologiczne (np. test ELISA)

Leczenie

Leczenie obejmuje radykalny zabieg chirurgiczny usuwający zmianę (np. resekcja części wątroby) i dwuletnia terapia lekami przeciw pasożytniczymi. Niektóre przypadki bąblowicy nie wymagają postępowania leczniczego, lecz jedynie obserwacji klinicznej, obrazowej i serologicznej.

Zapobieganie

- **dokładne mycie płodów runa leśnego (jagód, borówek, poziomek, malin, jeżyn, grzybów itp.) przed ich spożyciem,**
- przestrzeganie zasad higieny osobistej, a więc dokładne mycie rąk przed jedzeniem i przygotowywaniem posiłków, po kontakcie ze zwierzętami (ponieważ jaja tasiemca mogą znajdować się na sierści zwierząt, nie należy dotykać i całować psów, co do których nie jesteśmy pewni, czy nie kontaktu ze źródłem zakażenia, po powrocie z grzybobrania lub leśnej wędrowki;
- regularne odrobaczanie psów i kotów;
- niespożywanie mięsa surowego, niedogotowanego, niesprawdzonego przez lekarza weterynarii;
- niszczenie lub odpowiednie zabezpieczanie podczas uboju narządów wewnętrznych zwierząt zarażonych bąblowcem.

- **Uwaga ważne! Podczas wędrówek po lesie, nawet na chwilę nie spuszcжайmy z oczu maluchów. Pilnujmy, by nie brały niczego do ust.**

Pamiętajmy, że bąblowica jest groźną, ujawniającą się czasami po wielu latach i wyniszczającą organizm „**chorobą brudnych rąk**”.

*Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Brodnicy
Danuta Kowalkowska-Szramka
mgr biologii higienista epidemiolog*